

Orgány EU

Vybrané orgány Evropské unie

- Rada Evropy
- Evropská komise
- Evropská rada
- Evropský parlament
- Rada Evropské unie
- Evropský hospodářský a sociální výbor

Rada Evropy – Council of Europe

- Rada Evropy je mezinárodní celoevropskou organizací, která zajišťuje spolupráci členských zemí (47 členských zemí a 6 pozorovatelských zemí) především při podpoře demokracie a ochraně lidských i sociálních práv a svobod.
- Byla založena v roce 1949
- Sídlo ve Štrasburku
- Je nezávislá na Evropské unii

Rada Evropy – Council of Europe

- Původním záměrem RE byla evropská integrace, později došlo k zaměření na problematiku lidských práv a svobod
- Význam RE měl klesající tendenci až do roku 1990, kdy v souvislosti s pádem komunistického režimu byl význam obnoven (platforma pro celoevropskou diskuzi)
- Funguje na principu diskuze a hledání společných řešení v ekonomických, sociálních, kulturních, vědeckých, právních a administrativních otázkách a v udržování a rozvoji základních lidských práv a svobod
- Pracovní instituce Rady Evropy
 - Evropský soud pro lidská práva
 - Parlamentní shromáždění – poradní orgán
 - Výbor ministrů – rozhodovací orgán
 - Komisař pro lidská práva
 - Generální tajemník – vede a zastupuje RE navenek

Výbor ministrů

- Výbor ministrů se skládá z ministrů zahraničních věcí všech členských států nebo jejich stálých diplomatických zástupců
- každý člen má jeden hlas
- Je to rozhodovací orgán, který zváží přijetí daného návrhu Parlamentního shromáždění.
- Schůze probíhají na dvou úrovních: Výbor ministrů se schází dvakrát za rok (v květnu a listopadu), výjimečně se odsouhlasí zasedání v případě, když dvě třetiny členů odsouhlasí zasedání na návrh alespoň jednoho člena nebo na podnět generálního tajemníka.

Výbor ministrů

- Výbor ministrů je orgán, který realizuje cíle Rady Evropy (závěry rozhovorů, smluv a přijetí zákonů vládami o společné politice vzhledem k vytyčeným otázkám)
- Návrhy, které jsou směřované směrem ven pro vlády členských států, mají dvojí formu: 1) doporučení pro vlády, 2) různé domluvy a smlouvy, které jsou podepsané ministry, musí být v souladu s mezinárodním právem a takéž musí být ratifikované.
- Aby zasedání bylo vůbec usnášeníschopné, musí být přítomné 2/3 reprezentantů členských států.
- Přijetí usnesení k důležitým záležitostem vyžaduje jednomyslnou shodu, pro přijetí ostatních usnesení je potřeba souhlas dvoutřetinové většiny.
- Rada Evropy nemá výkonnou moc, snaha realizovat usnesení Rady Evropy spočívá na jednotlivých ministrech zahraničních věcí.

Parlamentní shromáždění

- Parlamentní shromáždění je poradní orgán Rady Evropy
- Diskutuje o otázkách týkajících se jejích zájmů a stanovuje závěry, které ve formě doporučení posune dál Výboru ministrů
- Skládá se ze členů každého členského státu, které musí zvolit domácí parlament a kteří musí mít totožnou národnost se státem, který reprezentují
- Vzhledem k tomu, že Parlamentní shromáždění nemá rozhodovací pravomoc, jde spíše o orgán zastupující veřejné mínění než o zákonodárny orgán

Sekretariát

- Sekretariát je administrativní struktura Rady Evropy a skládá se ze specializovaného personálu, z Generálního tajemníka a jeho zástupců
- Úloha spočívá ve vydávání doporučení pro Výbor ministrů
- Generální tajemník zodpovídá za chod Sekretariátu nad Výborem a taktéž zásobuje Parlamentní shromáždění administrativními službami

Funkce Rady Evropy – Council of Europe

- cílem (dle Statutu Rady Evropy) je dosažení větší jednoty mezi jejími členy za účelem ochrany uskutečňování ideálů a zásad, které jsou jejich společným dědictvím, a usnadňování jejich hospodářského a společenského rozvoje. Hlavní agendu této organizace lze rozdělit do 4 hlavních skupin:
 - Ochrana lidských práv, pluralitní demokracie a právního státu, ochrana svobody slova, sdělovacích prostředků a shromažďování,
 - Podpora rozvoje evropské kulturní identity a různorodosti,
 - Řešení problémů evropské společnosti jako je diskriminace menšin, xenofobie, nesnášenlivost, klonování lidí, AIDS, drogy, organizovaný zločin, ochrana životního prostředí aj.,
 - Upevňování demokratické stability na území Evropy skrze potírání korupce a terorismu a rovněž prostřednictvím legislativních a ústavních norem.

Rada Evropy

- Všechny členské státy se přihlásily k [Evropské úmluvě o lidských právech](#), na jejíž dodržování je v jednotlivých zemích dohlíženo prostřednictvím [Evropského soudu pro lidská práva](#).
- Jednotliví občané se zároveň mohou k tomuto soudu odvolat se stížností na porušování lidských práv, pokud již vyčerpali všechny právní prostředky a možnosti odvolání uvnitř soudní soustavy své země.
- Rada Evropy má také své externí zastoupení v jiných mezinárodních organizacích, jako je [Evropská unie](#), [OSN](#), [OBSE](#) a další.

Evropský soud pro lidská práva

- Sídlo ve Štrasburku
- Zřízen v roce 1959
- Náplň spočívá v projednávání porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod
- Co do počtu soudců jeden z největších mezinárodních soudních orgánů (47 soudců)
- Stížnost na porušení Úmluvy může k Soudu podat buď některý smluvní stát (mezistátní stížnost) nebo jednotlivci, skupiny jednotlivců či nevládní organizace (individuální stížnost).
- Individuální stížnost je přípustná pouze v případě, že *k porušení* základního práva chráněného Úmluvou *došlo státní mocí*, tedy ze strany členského státu Rady Evropy.

Evropský soud pro lidská práva

- O přijatelnosti individuálních stížností rozhoduje tříčlenný *Výbor*, který ji může jednomyslně odmítnout nebo přijmout. Věc pak postupuje sedmičlennému *Senátu*, jenž rozhodne o jejím merituu.
- Sedmičlenný Senát také rozhoduje o přijatelnosti a merituu mezistátních stížností. Pokud jde o mimořádně závažnou kauzu, může Senát postoupit věc *Velkému senátu* složenému ze sedmnácti soudců.
- Rozsudek Velkého senátu je konečný.
- Po vynesení rozsudku sedmičlenným Senátem mohou ve výjimečných případech sporné strany do tří měsíců ještě podat žádost o projednání před Velkým senátem.

Evropský soud pro lidská práva

Podmínky přijatelnosti individuální stížností:

- Musí být vyčerpány všechny vnitrostátní opravné prostředky. V České republice to znamená zamítnutí stížnosti [Ústavním soudem](#).
- Stížnost musí být podána do šesti měsíců od konečného vnitrostátního rozhodnutí.
- Nesmí jít o anonymní stížnost.
- musí jít o věc novou, která nebyla už Soudem projednána, nebo nebyla předložena k projednání jinému mezinárodnímu orgánu.
- Nepřípustné jsou stížnosti zjevně nepodložené, neslučitelné s ustanovením Úmluvy nebo případně i ty, které zneužívají práva na stížnost.
- Kromě projednávání stížností podává Soud na základě žádosti Výboru ministrů také posudky týkající se výkladu Úmluvy.

Evropská komise

- nadnárodní orgán EU, nezávislý na členských státech a hájící zájmy Unie
- Komise se podílí takřka na všech úrovních rozhodování, má největší administrativní a expertní aparát
- Sídlí v Bruselu, člení se na množství ředitelství a služeb
- Komise dbá na dodržování zakládajících smluv Evropské unie a z úřední povinnosti podává žaloby v případě zjištěného porušení
- Důležitou pravomocí je účast na tvorbě legislativy, právo předkládat návrhy legislativních předpisů má výhradně Komise

Evropská komise

- Komise se podílí na jednání Evropské unie navenek včetně udržování diplomatických styků a sjednávání mezinárodních smluv.
- Kolegium komisařů zasedá jedenkrát týdně
- Komise je složena z komisařů.
- **Komisaři** pocházejí z členských států a jsou těmito státy do své funkce navrhováni.
- Jsou zcela nezávislí, nesmějí přijímat instrukce od státu, ze kterého pocházejí, ani od jakéhokoliv jiného státu a jsou povinni prosazovat výhradně zájmy unie. Komise má rovněž sedm místopředsedů.

Evropská komise

- Komise je odpovědná Parlamentu.
- Poslanci Evropského parlamentu mají právo komisaře i předsedu komise interpelovat a interpelovaní mají povinnost písemně nebo osobně odpovědět, zpravidla je k tomu vyhrazeno každé úterý.
- Komise musí parlamentu pravidelně předkládat zprávy o svojí činnosti.
- Jediný způsob, jakým může být komise odvolána, je vyhlášení nedůvěry Evropským parlamentem dvoutřetinovou většinou jeho poslanců.

Evropská komise

- Předsedkyní Evropské komise je [Ursula von der Leyen](#)
- Komise má 27 členů (komisařů), tj. za každý členský stát jeden komisař (za ČR aktuálně Věra Jourová – Hodnoty a transparentnost)
- Každý komisař spravuje jeden nebo několik resortů (generálních ředitelství)
- Generální ředitelství mají na starosti jednu z oblastí (např. energie, životní prostředí, daně a cla, výzkum, atd.)
- Generální ředitelství zaměstnávají úředníky, překladatele, tlumočníky, odborníky pro odborné posudky, analýzy legislativních návrhů

Evropská rada

- Jedna z vrcholných institucí Evropské unie
- Jejimi členy jsou hlavy států nebo předsedové vlád členských zemí EU (za ČR premiér Fiala)
- Předseda – [Charles Michel](#)
 - vede činnost Evropské rady, která ve spolupráci s Komisí stanovuje obecnou politickou linii a priority EU
 - podporuje soudržnost a konsenzus uvnitř Evropské rady
 - zastupuje EU navenek v oblasti zahraničních záležitostí a bezpečnostních otázek

Evropská rada

- Evropská rada se schází zpravidla čtyřikrát ročně na řádném zasedání
- Evropská rada však nevykonává legislativní funkce
- Po každém svém zasedání je povinna předložit Evropskému parlamentu zprávu o tomto jednání a každoročně písemnou zprávu o pokroku dosaženém Evropskou unií
- Evropská rada „dává Unii nezbytné podněty pro její rozvoj a vymezuje její obecné politické směry a priority
 - přijetí jednotné měny eura
 - východní rozšíření Evropské unie.

Rada Evropské unie

- kolektivní vrcholný orgán Evropské unie, který reprezentuje zájmy členských států
- Její hlavní činností je přijímání legislativy společně s Evropským parlamentem, tlumočit názory členských států Evropské unie, schvalovat právní předpisy EU a koordinovat politiky EU
- Na základě návrhů Evropské komise **vyjednává a přijímá zákony EU** společně s Evropským parlamentem.
- Na základě pokynů Evropské rady formuje **zahraniční a bezpečnostní politiku EU**
- Uzavírá **dohody** mezi EU a dalšími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi.
- Spolu s Evropským parlamentem přijímá roční rozpočet EU
- Rada Evropské unie představuje orgán, v němž jsou zastoupeny členské státy, a to vždy jedním zástupcem na ministerské úrovni zplnomocněným zavazovat svou vládu

Rada Evropské unie

- Příslušným ministrem je ministr, do jehož resortu spadá projednávaná agenda
- Zároveň může tedy zasedat několik složení Rad současně
- V **předsednictví** Rady se členské země střídají po šesti měsících (ČR předsedala v roce 2009) + 2. pol. roku 2022
- Založena roku 1958 (jako Rada Evropského hospodářského společenství)
- Sídlo v Bruselu

Evropský parlament

- Spolu s Radou Evropské unie přijímá její legislativu
- Reprezentuje občany Evropské unie
- Poslanci jsou voleni přímou volbou každých pět let
- Parlament má 705 poslanců, za ČR pak 21 poslanců
- Sídlem je Štrasburk (plenární zasedání), v Bruselu (výbory, schůze politických skupin), Lucemburk (sekretariát)
- Základní pravomoce: legislativní, rozpočtová, kontrolní, politická
- Založen v roce 1952 jako Společné shromáždění Evropského společenství uhlí a oceli, od roku 1962 již jako Evropský parlament

Evropský parlament

- Evropský parlament má 20 stálých výborů – ve výborech jednají o daných věcech poslanci, kteří se na danou věc specializují. Výstupy pak předkládají do pléna. Jedině závěry přijaté plénem jsou platné.
- Parlament má dále 33 delegací – zajišťují kontakt s poslanci parlamentů třetích zemí z celého světa

Evropský hospodářský a sociální výbor

- poradní instituce EU složená ze zástupců organizací pracovníků a zaměstnavatelských organizací a dalších zájmových skupin
- Poskytuje svá stanoviska Evropské komisi, Radě EU a Evropskému parlamentu a působí tedy jako spojovací článek mezi institucemi EU s rozhodovací pravomocí a evropskými občany
- zajišťuje, aby politika a právní předpisy EU respektovaly ekonomickou a sociální situaci a hledá obecně prospěšný konsensus